

Posudek byl vypracován na základě objednávky pro:
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Krátká 10
10000 Praha 10

**Posouzení nebezpečnosti reality show
Vyvolení vysílané 22. 9. 2005
pro děti do patnácti let
- dodatek k druhé části -
(4. část)**

PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D.

10. listopadu 2005

Praha

Cílem tohoto dodatku je rozbor jednotlivých jevů, které odvysílala televize Prima dne 22. 9. 2005. Vzhledem k tomu, že toto období bylo již obecně zhodnoceno v druhém posudku, nebudu se zabývat obecným rámcem, ale pouze konkrétními jevy, které jsou potenciálně nebezpečné pro děti do patnácti let, eventuálně těch jevů, které ilustrují a dokreslují již řečené.

Nevyrovnanost jednotlivých dnů

Úroveň jednotlivých dnů velmi kolísá. Některé obsahují velmi mnoho prvků nevhodných pro děti, jiné pak málo. Avšak nezdá se, že by za jednáním televize stál nějaký vyšší princip či snaha uchránit děti před nevhodnými obsahy. Spíš toto kolísání je dáno materiálem, který má televize ten den k dispozici. Tedy fakt, že některé dny nejsou v pořadech nevhodné záběry či scénky, nic neubírá na faktu, že televize je připravena je použít a používá jich, když je k dispozici má. Probíraný den 22. 9. 2005 je názornou ilustrací tohoto faktu. Během jednoho dne se objevuje mnoho závadného chování.

Obscénosti

Účastníci se měli převléci za postavičky z večerníčků. Dva předvádějí opilou Karkulku a vlka. Křemílek a (tuším) Karkulka pak hrají soulož. Tyto scénky běží ve vysílacím čase určeném i dětem. Nicméně pro děti nejsou vhodné, protože zesměšňují jejich oblíbené televizní hrdiny a to způsobem, který je pro děti zbytečně sexuálně dráždivý, jak bylo podrobně rozebráno v první části posudku.

Úroveň scének je samozřejmě závislá na subjektivní posouzení. Nicméně stálo by za to udělat výzkum mezi reprezentativním vzorkem české populace a zjistit, jak dospělí lidé hodnotí úroveň těchto scének a jejich vhodnost pro děti do patnácti let.

Z pokleslých scén je dlužno ještě zmínit Emila. Ten ukazuje vztyčený prostředník na kameru. Dále pak předstírá močení do bazénu pomocí zahradní hadice. Pokleslé jsou i vtipy: "Jsem karatista - ráno mám pásek bílejší, večer hnědejší." Většina rodičů by nebyla nadšená, kdyby jej jejich děti vzaly za svůj a opakovaly jej.

Nejsilnější výchovný prostředek je spontánní nápodoba dospělého (tedy ne případné negativní hodnocení komentátora, které navíc v tomto případě chybělo), tedy jediný způsob, jak zabránit dětem v nápodobě, znamená chránit je, aby byly svědky těchto scén dospělých.

Neschopnost řešit konflikty

Schopnost konstruktivně řešit mezilidské konflikty je nezbytná pro další úspěch v životě. S tím úzce souvisí i schopnost kultivovaně se vyjadřovat a schopnost formulovat své myšlenky a pocity. To vše jsou dovednosti, které člověk získává celý život. V dětství si však má vštípit jejich hodnotu a důležitost - tedy motivovanost se učit tomuto umění. I když

pisemně zaznamenaná mluvená řeč vždy vypadá na papíře hůře, než když ji slyšíme, přesto i ve slyšené verzi je zřejmá velmi ubohá úroveň dialogů:

- *Já budu psát tiskacím.*
- *To je úplně jedno v tvém případě. Jseš pěkně blbej, vole, to si pamatuje každej ňouma, vole.*
- *Ty vole, ty si děláš prdel.*
- *Jak prdel jako.*
- *[nesrozumitelné]*
- *Tak to mi říkáš jako první.*
- *Jako že jsi pěkně blbý?*
- *Jako...*
- *Jako co?*
- *Neumíš psát...*
- *Si to jako neměl číst jako*
- *Tohle mi řekneš, že je pravopis, jako.*
- *No není.*

Ani příklad žen v tomto směru není o nic lepší:

- *Jsi nejblbější matka, co jsou tady.*
- *Moje dcera ti dá přes držku až vylezeš někam.*
- *Ježišmarja, ty inteligentko.*
- *Se budeš divit, ty jo.*
- *Já už na tebe taky brzo něco vyleju, ty krávo.*
- *Uražíš moji dceru, urážíš...*
- *Házete polštáře na zem, vy urážíte sami sebe, že jsem sem šli. Urážíte svoje rodiny...*

Z celého rozhovoru navíc není jasné, kromě zjevné ebriety, co vlastně bylo meritum sporu. Je zřejmé, že nejen odborníci, ale i rodiče musí zákonitě považovat takové hovory za nevhodné pro děti.

Nevhodné erotické chování a promiskuita

Jak bylo rozvedeno v první části posudku, není vhodné, aby psychosexuální zrání dětí bylo urychlováno nevhodnými impulsy a příklady ze strany dospělých. Sem spadá pozorování intimního chování cizích lidí - Regina se sprchuje nahá. Sexualizované chování, které je pro prepubertální děti znepokojující, protože je zároveň silně emotivní a na druhé straně mu nerozumí - náznaky sexuálního styku mezi pohádkovými postavkami s pro děti nepochopitelnými narážkami na orgasmus.

Adolescence je však typická i hledáním sexuální identity a zralého vztahu k sexu obecně. Tedy zpravidla rodiče dětí mají zralejší vztah v této oblasti než nezadaní adolescenti. To je patrné i při vlastních reality show - srovnajme například chování Věry versus Moniky. Monika rozvíjí sexuálně vyzývavé chování jak vůči Rost'ovi, se kterým měla před časem sexuální styk, tak vůči Sašovi, který se navíc svěří, že se líbal na svatbě se svým kamarádem. Monika s Rost'ou předvádí sexuální hrátky v posteli - ošahávají si pohlavní

orgány, veřejně o tom hovoří a dobírají si jeden druhého. Za nedlouho pak vidíme, že Monika se líbá s Rost'ou na dobrou noc a pak jde do postele k Sašovi, kde se s ním objímá a snad i též líbá. Tedy názorný příklad partnerské promiskuity.

I když toto je vcelku tolerovatelné chování v adolescenci, přesto jeho exhibicionistická verze se zpravidla odmítá na veřejnosti, protože je vývojově omezená - neexistuje před adolescencí, i v pozdějším, zralejším věku mizí. Je nahrazeno stabilizovanými partnerskými a (pra)rodičovskými postoji. Tito zralejší lidé si sice pamatují toto chování, ale shovívavě je komentují, například "ať s mládí vydovádí".

Dětem chybí tento celoživotní (life-span) náhled. Jednak neví přesně, o co se jedná, pak jim splývají všechny vývojové fáze, kterými ještě neprošly, do jedné kategorie "dospělost-stáří". Chování účastníků - "dospělostarych" - pak posuzují a napodobují bez porozumění obsahu jen podle toho, zda jim dané chování imponuje, zda je dostatečně tvrd'ácké či cool.

Přetrvávající promiskuita do dospělého věku je však právem odmítaná a kritizovaná, protože je jednak zdrojem psychické bolesti pro oklamané partnery a navíc podrývá stabilitu rodin, což má přímý dopad na citové strádání dětí. Není otázkou pruderie, ale je to výchovný záměr uchránit před těmito vývojově přechodnými jevy mladší děti a nechat je, ať si jimi projdou samy v čase, který bude pro ně příhodný.

Přesouvání odpovědnosti a identita adolescentů

Záludnost této hry spočívá v tom, že za špatný příklad dětem nechce nikdo brát odpovědnost. Televize ji chtějí přenechat na účastnících, jejichž chování přímo nerežirují, naopak účastníci berou zadané úkoly jako pravidla hry, za které je odpovědná televize. V tomto dni to krásně ilustruje Vladko, který se omlouvá děvčatům, které v rámci úkolu ponižoval a urážel. Své nejapnosti omlouvá větou: "Je to úkol! Tak využiju všech možností. I nemorálních..." Na jeho výroku je patrné jeho přesvědčení, že pravidla, daná televizí, mají přednost před obecně morálním jednáním, že jej jaksi exkulpují (vyvíňují). Naopak televize budou argumentovat jeho možností odmítnout úkol, jak mnoho jiných účastníků udělalo. Mezi účastníky a televizí tedy existuje cíleně udržované nedorozumění. Z faktického hlediska však následky tohoto nedorozumění jdou k tíži především televizi, protože ta má poslední slovo při rozhodování, co předloží dětem ke sledování - jednak stříhem a výběrem scén, dále volbou vysílacího času a v neposlední řadě i faktem, že televize vybírala účastníky z řad adolescentů a mladší dospělosti. Ti totiž mají stále neujasněnou osobnostní identitu a nezvnitřnělé morální zásady.

Závěr

Kvantita scén a záběrů nevhodných pro děti do patnácti let v reality show VyVolení mnohonásobně převyšuje jiné televizní pořady. Dá se říci, že tak primitivní mluvu, jakou předvádějí účastníci, nenajdeme v žádném jiném pořadu. Podobně v denním vysílání, které je určeno i pro děti, nenajdeme explicitní erotické hrátky, které jsou jinak omezeny na období dospívání. Kdyby se v daném prostředí vyskytovaly děti, tak by se účastníci spontánně chovali jinak, ale protože dětský divák je přítomen jen implicitně, tak padají zábrany a jejich chování odpovídá jejich vlastnímu vývojovému stádiu.